

Силабус
навчальної дисципліни
Психологія спілкування
2025-2026 навчальний рік

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (математика)»
Спеціальність 014 Середня освіта (Математика)
Галузь знань: 01 Освіта /Педагогіка
Рівень вищої освіти: перший

Викладач	Макарова Тетяна Михайлівна
Посилання на сайт	https://fppom.bdpu.org.ua/kafedra-psyhologiyi/
Контактний тел.	0980406574
Е-mail викладача:	makarova.vivat@gmail.com
Графік консультацій	Індивідуальний

Обсяг курсу на поточний навчальний рік (денна /заочна форма):

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
5/150 (денна)	20	18	112	Залік
5/150 (заочна)	10	10	130	Залік

Семестр: весняний.

Мова навчання: українська.

Ключові слова: спілкування, вербальні засоби спілкування, невербальні засоби спілкування, комунікативна сторона спілкування, інтерактивна сторона спілкування, перцептивна сторона спілкування, ефективне спілкування.

Мета та предмет курсу.

Метою навчального курсу «Психологія спілкування» є формування у здобувачів вищої освіти наукового розуміння основ психології спілкування, різних підходів до феноменології і конкретних проявів спілкування, ознайомлення з основними принципами ефективного спілкування.

Предметом навчального курсу «Психологія спілкування» є процес взаємодії людей, який охоплює комунікацію (обмін інформацією, думками, досвідом), взаємодію (взаємодія в результаті обміну) та міжособистісне сприйняття.

Компетентності та програмні результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою:

№		Компетентності
1.	Загальні компетентності	ЗК-1. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатомірність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження; ЗК-2. Здатність учитися, здобувати нові знання й уміння; ЗК-3. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення мети; ЗК-4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), ініціативність та підприємливість; ЗК-5. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді; ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології; ЗК-7. Здатність використовувати навички публічного мовлення, ведення дискусії та полеміки.
Програмні результати навчання (ПР) (за стандартом)		
ПР-1. Відтворює базові знання навчальних дисциплін з циклу загальної підготовки в обсязі необхідному для загального розвитку та використання у професійній діяльності; ПР-2. Знає теоретичні основи освітнього процесу, здатний інтегрувати знання, аналізувати і порівнювати педагогічні технології, експериментувати в педагогічній діяльності; ПР-3. Знає українську національну культуру, виявляє повагу до інших культур, здатний організовувати патріотичне виховання учнів; ПР-4. Здатний продемонструвати та застосувати знання з математики та історії розвитку математики; ПР-5. Здатний розв'язувати задачі різних рівнів складності шкільної математики; ПР-6. Розуміє і здатний застосувати основні теоретичні положення методики навчання відповідного предмету на рівні, необхідному для досягнення інших результатів освітньої програми; ПР-7. Знає, здатний пояснити та продемонструвати фрагменти організації навчання учнів математики на різних конкретних етапах уроку з урахуванням вікових особливостей учнів та специфіки навчальних цілей; ПР-8. Здатний спроектувати і провести на належному рівні урок математики; ПР-9. Здатний виявляти помилки та недоліки в знаннях та уміннях учнів, в логіці міркувань, пояснювати різницю між фактами та наслідками;		

ПР-10. Здатний розрізняти, критично осмислювати, використовувати традиційні та інноваційні підходи, принципи, методи, прийоми навчання та організації професійної діяльності, працювати в команді;

ПР-11. Здатний планувати й здійснювати освітній процес, досліджувати результативність навчання, робити висновки про ефективність використовуваних методів, прийомів та засобів навчання та виховання;

ПР-12. Здатний аналізувати, проектувати, впроваджувати та вдосконалювати навчально-методичне оснащення навчання відповідних предметів і виховання учнів;

ПР-13. Розуміє важливість збереження здоров'я (власного й навколишніх), відтворює базові знання з охорони праці та безпеки життєдіяльності у обсязі, необхідному для збереження життя, здоров'я учнів та забезпечення їх прав;

ПР-14. Здатний сприймати інформацію, творчо її переосмислювати та застосовувати в процесі професійної діяльності, виявляти лідерські якості;

ПР-15. Здатний формулювати думку логічно, доступно, дискутувати і аргументовано відстоювати власну точку зору в процесі фахової діяльності, модифікувати висловлювання відповідно до культурних особливостей співрозмовника;

ПР-16. Здатний презентувати результати власних досліджень усно / письмово для поінформованої аудиторії.

ЗМІСТ КУРСУ

Змістовий модуль 1. СПІЛКУВАННЯ В СИСТЕМІ МІЖОСОБИСТІСНИХ ВІДНОСИН

Тема 1. Теоретичні аспекти процесу спілкування.

Класифікація видів спілкування, функцій. Основні форми спілкування. стратегій та тактики спілкування. Вікові особливості спілкування. Вибір партнера по спілкуванню.

Тема 2. Спілкування як обмін інформацією.

Специфіка процесу обміну інформацією. Засоби спілкування. Модель мовленнєвої комунікації. Особливості зворотного зв'язку. Слухання та говоріння. Невербальні канали передачі інформації.

Тема 3. Взаємодія в процесі спілкування.

Інтерактивна сторона спілкування. Різновиди міжособистісних контактів. Психологічний вплив на партнерів по спілкуванню.

Тема 4. Спілкування як сприйняття.

Характеристика соціальної перцепції. Механізми та ефекти соціальної перцепції. Візуальна психодіагностика.

Змістовий модуль 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СПІЛКУВАННЯ

Тема 5. Специфіка, структура та функції ділового спілкування.

Ділова бесіда, переговори. Проведення зборів та нарад. Виробничі конфлікти, стилі курівництва. Переговори як різновид ділового спілкування.

Тема 6. Конфлікти в спілкуванні.

Сутність та природа конфлікту. Причини конфліктів у спілкуванні. Особливості конфліктів у професійній діяльності педагога. Інструменти аналізу конфліктів. Стратегія і стиль поведінки у конфліктній ситуації. Шляхи запобігання та конструктивне вирішення конфліктів.

Тема 7. Педагогічне спілкування.

Характеристики педагогічного спілкування. Психологічна характеристика впливу вчителя на учнів: прояв уваги, прохання, вимога, оцінка дій учнів, винагорода і покарання, оцінка та її психологічний вплив, гумор. Стилi педагогічного спілкування. Поведінка вчителя в конфліктних ситуаціях.

Тема 8. Міжособистісні відносини та спілкування в родині.

Прив'язаність дітей до батьків, типи прив'язаності. Стилi спілкування і взаємодії дітьми з батьком та матір'ю. Вихованні дітей у процесі сімейного виховання. Кризи сімейних відносин.

Методи навчання: словесні (лекція, розповідь, бесіда, дискусія), наочні (демонстрація, презентація), практичні (вправи, практичні роботи, рольові ігри, робота з кейсами).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час підсумкового контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, заява) навчання може відбуватися на платформі Moodle за погодженням із викладачем.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: Вивчення курсу передбачає використання ТЗН (мультимедійний проектор, екран, ноутбук тощо), офіційних каналів зв'язку (Viber, Google, Zoom, Skype, електронна пошта тощо) та освітніх платформ (MOODLE та ін.).

Система оцінювання та вимоги:

Предмет контролю		Максимально можлива сума балів		
		Самостійна робота	Практичне заняття	Разом
Змістовий модуль I	Тема 1	2	5	
	Тема 2	2	4	
	Тема 3	2	4	
	Тема 4	2	4	
Змістовий модуль II	Тема 5	2	4	
	Тема 6	2	4	
	Тема 7	2	5	
	Тема 8	2	4	
Поточне оцінювання		16	34	50
Залік (підсумкова контрольна робота)		50		50
Всього				100

Примітка. У разі отримання здобувачами неформальної (тренінги, майстер-класи, семінари, вебінари та ін.) та інформальної освіти (відеолекції, медіа-консультації, читання спеціалізованої літератури та ін.), її результати зараховуються згідно з темами, передбаченими змістом курсу, при наявності відповідного документа (сертифіката).

Система оцінювання

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти застосовується внутрішня університетська шкала. Мінімальний пороговий рівень оцінки з освітньої компоненти є єдиним в Університеті, не залежить від форм і методів оцінювання, складає 50 балів.

Оцінка за університетською шкалою**90-100****78-89****65-77****58-64****50-57****35-49****Оцінка за шкалою ЄКТС****A****B****C****D****E****FX**

Список рекомендованих джерел**Основні**

1. Волошенко М., Азаркіна О. Психологія професійного спілкування : навчальний посібник. Херсон : ОлдіПлюс, 2021. 280 с.
2. Курова А. В. Психологія спілкування : навчально-методичний посібник. Одеса : Фенікс, 2020. 79 с.
3. Максименко С. Загальна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 272 с.
4. Москалець В. Загальна психологія : підручник. Київ : Ліра-К., 2021. 564 с.
5. Савчин М. Загальна психологія : підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2020. 344 с.
6. Сергієнкова О., Столярчук О., Коханова О. Загальна психологія. Київ : Центр навчальної літератури. 2019. 296 с.

Допоміжні

1. Борг Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Харків : Фабула, 2019. 304 с.
2. Васильєва О. А. Психологія ділового спілкування : навчально-методичний посібник. Ізмаїл : ІДГУ, 2018. 177 с.
3. Кайдалова Л. Г., Пляка Л. В., Альохіна Н. В., Шаповалова В. С. Психологія спілкування : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : НФаУ, 2018. 140 с.
4. Філоненко М. М. Психологія спілкування : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 240 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://library.bdpu.org.ua/> Бібліотека БДПУ
2. <http://www.nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека імені В. І. Вернадського
3. <http://nplu.org/> Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
4. <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe>
C21COM=F&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB Електронна бібліотека
“УКРАЇНІКА”
5. <https://zounb.zp.ua/> Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека
6. <https://kdket.lcloud.in.ua/ebook/224> Навчальна хмара. Електронні підручники. Інформаційні ресурси

